

Din hotărârile Curții de Justiție a Comunităților Europene

Claudiu Ecedi-Stoislavlevici*

1. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din data de 20 ianuarie 2009 în cauzele conexe C-350/06 și C-520/06 *Schultz-Hoff/Deutsche Rentenversicherung Bund* *Stringer și alții /Her Majesty's Revenue and Customs*

(Condiții de muncă - Organizarea timpului de lucru - Directiva 2003/88/CE - Dreptul la concediu anual plătit - Concediu medical - Concediu anual care coincide cu un concediu medical - Indemnizație pentru concediu anual plătit neefectuat până la încetarea contractului pe motiv de boală)
Work conditions –Organizing the time work – 2003/88 CE Directive – Right to the annual payed vacation – Medical Vacation – Annually vacation as a medical vacation – Indemnity for the annually payed vacation unexercised until the close of the contract on sickness argument

UN LUCRĂTOR NU ÎȘI PIERDE DREPTUL LA CONCEDIUL ANUAL PLĂTIT PE CARE NU A PUTUT SĂ ÎL EXERCITE PE MOTIV DE BOALĂ

Acesta trebuie să primească o compensație pentru concediu anual neefectuat

În această cauză, Curtea de Justiție a Comunităților Europene a fost chemată să interpreteze dreptul la concediu anual plătit consacrat de directiva comunitară privind timpul de lucru¹. Această interpretare a fost solicitată de Landesarbeitsgericht Düsseldorf (Germania) și de House of Lords (Regatul Unit) în cadrul unor litigii privind dreptul la concediu anual plătit al unor lucrători care se află în concediu medical.

Landesarbeitsgericht (instanță germană regională competentă în materia litigiilor de muncă) avea de soluționat o cerere de compensare a concediului anual plătit formulată de un lucrător care nu și-a putut exercita dreptul la acest concediu din cauza unei incapacități de muncă ce a condus la pensionarea lucrătorului. Potrivit dispozițiilor germane relevante, dreptul lucrătorului la concediu anual plătit neefectuat se stinge la sfârșitul anului calendaristic avut în vedere și cel mai târziu la sfârșitul unei perioade de report care, cu excepția unei derogări în favoarea lucrătorului stabilite prin convenție colectivă, are o durată de trei luni. În cazul în care lucrătorul s-a aflat în incapacitate de muncă până la sfârșitul acestei perioade de report, concediile anuale plătite neefectuate nu trebuie să fie compensate printr-o indemnizație la încetarea raportului de muncă.

---

*Drd. Claudiu Ecedi-Stoislavlevici este în prezent delegat la Curtea de Justiție a Comunităților Europene în calitate de expert național

¹ Articolul 7 din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru (JO L 299, p. 9, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 3).

În afara unei cereri similare de compensare pentru concediul anual neefectuat în perioada de referință definită de dreptul britanic, House of Lords mai avea de soluționat și cazul unui lucrător care, în cursul unui concediu medical pe durată nedeterminată, i-a solicitat angajatorului său să efectueze, în următoarele două luni de la cererea sa, câteva zile de concediu anual plătit.

În hotărârea sa, Curtea amintește că dreptul la concediul medical și modalitățile de exercitare a acestui drept nu sunt reglementate de dreptul comunitar. În ceea ce privește dreptul la concediul anual plătit, statele membre definesc condițiile de exercitare și de punere în aplicare a acestuia, prin precizarea împrejurărilor concrete în care lucrătorii îl pot exercita, fără însă ca însăși existența acestui drept să poată fi supusă vreunor condiții.

În aceste context, dreptul la concediul anual plătit, consacrat de directiva privind timpul de lucru, nu se opune, în principiu, nici efectuării unui concediu anual plătit în perioada unui concediu medical, nici interzicerii unei astfel de efectuări, însă sub rezerva ca, în acest din urmă caz, lucrătorul vizat să aibă posibilitatea de a-și exercita dreptul la concediu în altă perioadă.

Deși modalitățile de exercitare a dreptului la concediul anual plătit în diferitele state membre sunt reglementate de acestea, modalitățile de reportare a unui concediu neefectuat sunt totuși subordonate anumitor limite.

Sub acest aspect, Curtea arată că dreptul la concediul anual al unui lucrător aflat în concediu medical prescris în mod legal nu poate fi condiționat de obligația de a fi lucrat efectiv în perioada de referință prevăzută într-un stat membru. În consecință, un stat membru poate să prevadă pierderea dreptului la concediul anual plătit la sfârșitul unei perioade de referință sau a unei perioade de report, numai cu condiția ca lucrătorul vizat să fi avut în mod efectiv posibilitatea de a-și exercita dreptul la concediu.

Or, Curtea constată că un lucrător care se află în concediu medical întreaga perioadă de referință și perioadă de report stabilite de dreptul național este lipsit de orice posibilitate de a beneficia de concediul său anual plătit. Aceeași este situația în cazul unui lucrător care a lucrat în timpul unei părți din perioada de referință înainte de a intra în concediu medical.

Curtea concluzionează că dreptul la concediul anual plătit nu trebuie să se stingă la expirarea perioadei de referință și/sau a unei perioade de report stabilite de dreptul național, atunci când lucrătorul s-a aflat în concediu medical întreaga perioadă de referință sau o parte a acesteia și incapacitatea sa de muncă a continuat până la încetarea raportului său de muncă, motiv pentru care nu a putut să își exercite dreptul la concediul anual plătit.

În ceea ce privește dreptul la o compensație financiară, la încetarea raportului de muncă, pentru concediul anual plătit pe care lucrătorul nu a putut să îl efectueze, Curtea declară că o astfel de compensație trebuie calculată în așa fel încât lucrătorul în cauză să fie pus într-o situație comparabilă cu cea în care s-ar fi aflat dacă și-ar fi exercitat dreptul menționat în timpul raportului său de muncă. Rezultă că remunerația obișnuită a lucrătorului, care este cea care trebuie menținută în perioada de repaus ce corespunde concediului anual plătit, este de asemenea

determinantă în ceea ce privește calculul compensației financiare pentru concediul anual neefectuat la încetarea raportului de muncă.

2. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din data de 27 ianuarie 2009 în cauza C-318/07

Hein Persche/Finanzamt Lüdenscheid

(Libera circulație a capitalurilor - Impozit pe venit - Deductibilitatea donațiilor efectuate în favoarea unor organisme recunoscute ca fiind de interes general - Limitarea deductibilității la donațiile efectuate în favoarea organismelor naționale - Donații în natură - Directiva 77/799/CEE - Asistență reciprocă acordată de către autoritățile competente ale statelor membre în domeniul impozitării directe)

Free circulation of the capitals – Revenues tax – Deductibility of the donations made in favor of the organizations recognized as having general interests – limitation of the deductibility of the donations made in favor of national organizations – Material donations – 77/799 / CEE Directive – mutual assistance offered by competent authorities of the member states in the field of direct taxation

DEDUCEREA FISCALĂ A DONAȚIILOR EFECTUATE ÎN FAVOAREA UNOR ORGANIZAȚII DE INTERES GENERAL NU TREBUIE REZERVATĂ NUMAI ORGANIZAȚIILOR STABILITE PE TERITORIUL NAȚIONAL

Statul membru al donatorului trebuie să verifice respectarea condițiilor impuse organizațiilor de interes general naționale

The member state of the donor must verify the accomplishment of the conditions imposed to the national organizations with general interests

Dreptul german prevede deducerea fiscală a donațiilor efectuate în favoarea unor organizații de interes general cu sediul în Germania, care îndeplinesc anumite condiții, excluzând în același timp acest avantaj fiscal pentru donațiile efectuate în favoarea organizațiilor stabilite și recunoscute ca fiind de interes general într-un alt stat membru.

În declarația de venituri pentru anul 2003, domnul Hein Persche, cetățean german, a solicitat totuși deducerea fiscală a unei donații în natură în valoare de aproximativ 18 180 euro, pe care a efectuat-o în favoarea Centro Popular de Lagoa, cu sediul în Portugalia (un cămin de bătrâni pe lângă care funcționează un centru de plasament pentru copii). Finanzamt (biroul de impozite) a refuzat deducerea solicitată pe motiv că beneficiarul donației nu era stabilit în Germania și că domnul Persche nu prezentase o chitanță a acestei donații întocmită cu respectarea condițiilor de formă.

Bundesfinanzhof (instanță germană supremă în materia litigiilor privind impozitele), care urma să se pronunțe în ultimă instanță în cauză, a solicitat Curții de Justiție să stabilească dacă un stat membru poate supune deductibilitatea fiscală condiției ca beneficiarul să fie stabilit pe teritoriul național.

Curtea de Justiție examinează aspectul dacă deductibilitatea fiscală a donațiilor transfrontaliere intră sub incidența liberei circulații a capitalurilor garantată de dreptul comunitar. În acest sens, Curtea arată că, atunci când un contribuabil solicită într-un stat membru deducerea fiscală a donațiilor efectuate în favoarea unor organizații stabilite și recunoscute ca fiind de interes general într-un alt stat membru, astfel de donații intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor din tratat privind libera circulație a capitalurilor, chiar dacă acestea sunt efectuate în natură sub formă de bunuri de uz curent.

În condițiile în care posibilitatea obținerii unei deduceri fiscale poate influența în mod semnificativ atitudinea donatorului, imposibilitatea deducerii în Germania a donațiilor efectuate în favoarea unor organizații recunoscute ca fiind de interes general atunci când acestea sunt stabilite în alte state membre este de natură să afecteze disponibilitatea contribuabililor germani de a efectua donații în favoarea acestora. În consecință, o astfel de reglementare constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor care este, în principiu, interzisă.

Potrivit Curții, această restricție nu este justificată. Curtea arată că un stat membru este îndreptățit să aplice, în cadrul legislației sale referitoare la deductibilitatea fiscală a donațiilor, o diferență de tratament între organizațiile naționale recunoscute ca fiind de interes general și cele stabilite în alte state membre, atunci când acestea din urmă urmăresc alte obiective decât cele prevăzute prin propria sa legislație. Într-adevăr, dreptul comunitar nu impune statelor membre să acționeze în așa fel încât organizațiile străine recunoscute ca fiind de interes general în statul membru de origine să beneficieze în mod automat de aceeași recunoaștere pe teritoriul lor.

Nu este mai puțin adevărat că, atunci când o organizație recunoscută ca fiind de interes general într-un stat membru îndeplinește condițiile impuse în acest scop de legislația unui alt stat membru și are ca obiectiv promovarea unor interese identice ale colectivității, astfel încât ar putea fi recunoscută ca fiind de interes general în acest din urmă stat membru, autoritățile acestui stat membru nu pot refuza organizației respective dreptul la egalitatea de tratament pentru simplul motiv că acesta nu este stabilit pe teritoriul lor.

În plus, legislația contestată nu este justificată nici de necesitatea de a asigura eficacitatea controalelor fiscale. Într-adevăr, nimic nu împiedică autoritățile fiscale respective să solicite contribuabilului dovezile pe care le consideră necesare pentru a aprecia dacă sunt îndeplinite condițiile de deducere a cheltuielilor prevăzute de legislația în cauză și, în consecință, dacă se impune sau nu se impune acordarea deducerii solicitate. Curtea apreciază că nu este contrar principiului proporționalității ca statul membru al donatorului să fie constrâns să verifice sau să asigure verificarea, de îndată ce un contribuabil solicită beneficiul deducerii donațiilor pe care le-a efectuat în favoarea unor organizații stabilite într-un alt stat membru, a respectării condițiilor impuse organizațiilor naționale de interes general.

În consecință, Curtea declară că libera circulație a capitalurilor se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia, în ceea ce privește donațiile făcute unor organizații recunoscute ca fiind de interes general, beneficiul deducerii fiscale nu este acordat decât pentru donațiile efectuate în favoarea unor organizații

situate pe teritoriul național, fără nicio posibilitate pentru contribuabil de a demonstra că o donație efectuată în favoarea unei organizații stabilite într-un alt stat membru îndeplinește condițiile impuse de respectiva reglementare pentru acordarea unui astfel de beneficiu.

3. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene în cauza C-311/06 din data de 29 ianuarie 2009

Consiglio degli Ingegneri/Ministero della Giustizia, Marco Cavallera

(Recunoașterea diplomelor - Directiva 89/48/CEE - Omologarea unui titlu de studii - Inginer)

SIMPLA OMOLOGARE DE CĂTRE UN STAT MEMBRU A UNUI TITLU ELIBERAT DE UN ALT STAT MEMBRU NU CONSTITUIE O „DIPLOMĂ” CARE SĂ CONFERE ACCESUL LA O PROFESIE REGLEMENTATĂ ÎN ACEST DIN URMĂ STAT MEMBRU

Statele membre rămân competente să stabilească nivelul de calificare necesar pentru a garanta calitatea prestațiilor profesionale efectuate pe teritoriul lor.

The member states remain able to establish the level of qualification necessary for a warranty of the quality of the professional actions made on their territory

Directiva privind sistemul de recunoaștere a diplomelor² conferă oricărui solicitant care este titular al unei „diplome” ce îi permite să exercite o profesie reglementată într-un stat membru dreptul de a exercita aceeași profesie în oricare alt stat membru.

Exercitarea profesiei de inginer este condiționată, atât în Italia, cât și în Spania, de deținerea unei diplome universitare și de înscrierea în tabloul ordinului profesional. Pe de altă parte, sistemul italian prevede, spre deosebire de sistemul spaniol, un examen de stat, a cărui promovare este indispensabilă pentru a obține dreptul de a exercita profesia.

Domnul Cavallera, resortisant italian, este deținătorul unui titlu de studii de inginer mecanic eliberat în anul 1999 de Universitatea din Torino (Italia) la terminarea unei formări cu durata de trei ani.

În anul 2001, acesta a solicitat și a obținut în Spania omologarea titlului său italian. Pe baza certificatului de omologare, domnul Cavallera a obținut înscrierea în tabloul ținut de unul dintre „colegios de ingenieros técnicos industriales” din Catalonia pentru a avea dreptul să exercite, în Spania, profesia reglementată de inginer tehnic industrial, specializarea mecanică.

Domnul Cavallera nu și-a exercitat activitatea profesională în afara teritoriului italian și nici nu a urmat vreo formare, nici nu a promovat vreun

---

² Directiva 89/48/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 privind sistemul general de recunoaștere a diplomelor de învățământ superior acordate pentru formarea profesională cu durata minimă de trei ani (JO 1989, L 19, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 2, p. 76).

examen în cadrul sistemului de învățământ spaniol. De asemenea, acesta nu a promovat examenul de stat prevăzut de reglementarea italiană pentru a obține dreptul de a exercita profesia de inginer.

În anul 2002, la cererea domnului Cavallera, Ministero della Giustizia italiană a recunoscut validitatea titlului spaniol în vederea înscrierii sale în tabloul inginerilor în Italia.

Consiglio Nazionale degli Ingegneri a atacat această decizie susținând că, în temeiul directivei și al reglementării naționale relevante, autoritățile italiene nu puteau să recunoască titlul spaniol al domnului Cavallera, această recunoaștere echivalând cu scutirea sa de îndeplinirea cerinței de a promova examenul de stat prevăzut de reglementarea italiană.

Consiglio di Stato, care urma să se pronunțe în ultimă instanță în cauză, a solicitat Curții de Justiție să stabilească dacă Directiva 89/48 poate fi invocată de domnul Cavallera pentru a obține accesul la profesia de inginer în Italia.

Curtea declară că, potrivit chiar definiției cuprinse în directivă, o „diplomă” nu include un titlu eliberat de un stat membru care nu atestă nicio formare din cadrul sistemului de învățământ al acestui stat membru și nu are la bază nici un examen, nici o experiență profesională dobândită în acest stat membru. Într-adevăr, aplicarea directivei într-o astfel de situație ar avea ca efect să se permită cuiva care nu a obținut în statul membru în care și-a efectuat studiile decât un titlu care, în sine, nu conferă accesul la profesia reglementată să accedă la aceasta, fără ca titlul de omologare obținut în alt stat să dovedească în vreun fel dobândirea unei calificări suplimentare sau a unei experiențe profesionale. Această situație ar fi contrară principiului consacrat prin directivă, potrivit căruia statele membre își rezervă dreptul de a stabili nivelul minim de calificare necesară cu scopul de a garanta calitatea muncii depuse pe teritoriul lor.

4. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din data de 10 februarie 2009 în cauza C-301/06

Irlanda/Parlamentul și Consiliul

(Acțiune în anulare - Directiva 2006/24/CE - Păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice - Alegerea temeiului juridic)

Action in cancelling – 2006 / 24 / CE – Keeping the generated or transformed data concerning the providing of services of electronic communications – choice of the juridical base

**DIRECTIVA PRIVIND PĂSTRAREA DATELOR SE BAZEAZĂ PE UN
TEMEI JURIDIC ADECVAT**

*Directiva a fost adoptată în mod justificat în temeiul Tratatului CE, aceasta vizând în mod preponderent funcționarea pieței interne
The directive was adopted justified based on the CE treaty, this having as main object the development of the internal market*

În aprilie 2004, Franța, Irlanda, Suedia și Regatul Unit au prezentat Consiliului un proiect de decizie-cadru întemeiat pe articolele din Tratatul UE privind cooperarea polițienească și judiciară în materie penală. Acest proiect avea ca obiect păstrarea datelor prelucrate sau stocate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau a datelor transmise prin intermediul rețelelor de comunicații publice, în vederea prevenirii, descoperirii și urmării penale a unor infracțiuni, inclusiv a terorismului.

Comisia s-a pronunțat în favoarea Tratatului CE ca temei juridic al unei părți a acestui proiect. Mai precis, ea a considerat că articolul 95 CE, care permite adoptarea unor măsuri având ca obiect instituirea și funcționarea pieței interne, era temeiul juridic adecvat pentru obligațiile impuse operatorilor de a păstra datele pentru o perioadă determinată. În plus, Comisia a constatat că aceste măsuri ar afecta două directive existente³ și că articolul 47 UE nu permite ca un act întemeiat pe Tratatul UE să aducă atingere acquis-ului comunitar.

La propunerea Comisiei, Consiliul a optat pentru adoptarea unei directive întemeiate pe Tratatul CE. La 21 februarie 2006, Directiva privind păstrarea datelor⁴ a fost adoptată cu majoritate calificată de către Consiliu. Irlanda și Slovacia au votat împotriva adoptării acestui text.

Ulterior, Irlanda, susținută de Slovacia, a solicitat Curții de Justiție anularea directivei pentru motivul că nu a fost adoptată pe baza unui temei juridic adecvat. Acest stat susține că directiva nu poate fi întemeiată pe articolul 95 CE dat fiind că „centrul de gravitație” al acesteia nu privește funcționarea pieței interne, ci descoperirea și urmărirea penală a infracțiunilor și, în consecință, ar fi trebuit adoptată în temeiul articolelor din Tratatul UE privind cooperarea polițienească și judiciară în materie penală.

Cu titlu preliminar, Curtea precizează că acțiunea introdusă de Irlanda se referă în exclusivitate la alegerea temeiului juridic, iar nu la o eventuală încălcare a drepturilor fundamentale care ar decurge din ingerințele în exercitarea dreptului la respectarea vieții private pe care le-ar presupune directiva.

În continuare, Curtea arată că, anterior adoptării directivei, mai multe state au adoptat unele măsuri pentru a impune furnizorilor de servicii obligații privind păstrarea unor astfel de date și că aceste măsuri prezentau diferențe importante, în special în ceea ce privește natura datelor păstrate și perioada de păstrare a acestora. Aceste obligații au implicații economice substanțiale pentru furnizorii de servicii, în măsura în care ele pot antrena investiții și costuri de exploatare importante. În plus, era ușor previzibil că statele membre care nu adoptaseră încă o astfel de reglementare urmau să introducă norme în acest domeniu susceptibile să accentueze și mai mult diferențele dintre diversele măsuri naționale existente. Astfel, diferențele erau de natură să aibă un impact direct asupra funcționării pieței

---

³ Directiva 95/46 privind protecția datelor și Directiva 2002/58 privind protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice.

⁴ Directiva 2006/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice (JO L 105, p. 54, Ediție specială, 13/vol. 53, p. 51).

interne și era previzibil că acest impact urma să fie din ce în ce mai important. O astfel de situație justifică obiectivul urmărit de către legiuitorul comunitar de a proteja buna funcționare a pieței interne prin adoptarea unor norme armonizate.

Pe de altă parte, Curtea arată că directiva a modificat dispozițiile directivei privind protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice, ea însăși întemeiată pe articolul 95 CE. În aceste condiții, în măsura în care directiva modifică o directivă existentă care face parte din *acquis-ul* comunitar, aceasta nu putea fi întemeiată pe o dispoziție a Tratatului UE fără să se încalce articolul 47 UE.

În sfârșit, Curtea constată că dispozițiile directivei se limitează, în esență, la activitățile furnizorilor de servicii și nu reglementează nici accesul la date, nici utilizarea acestora de către autoritățile polițienești sau judiciare ale statelor membre. Măsurile prevăzute prin directivă nu implică, prin ele însele, o intervenție represivă din partea autorităților statelor membre. Aceste chestiuni, care intră, în principiu, în domeniul cooperării polițienești și judiciare în materie penală, au fost excluse din dispozițiile directivei. În consecință, Curtea concluzionează că directiva vizează în mod preponderent funcționarea pieței interne.

Ca atare, era necesar ca directiva să fie adoptată în temeiul articolului 95 CE.

5. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din data de 17 februarie 2009 în cauza C-465/07

Meki Elgafaji și Noor Elgafaji/Staatssecretaris van Justitie

(Directiva 2004/83/CE - Standarde minime referitoare la condițiile de acordare a statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară - Persoană care poate beneficia de protecție subsidiară - Articolul 2 litera (e) - Risc real de a suferi vătămări grave - Articolul 15 litera (c) - Amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat - Probă)

Directive 2004 / 83 / CE – minimal standards concerning the conditions of conferring the status of refugee or of the status conferred by subsidiary protection – person who can benefit from subsidiary protection – Article 2- letter e –real risk to suffer dangerous wounds – article 15 letter c – dangerous threats and individual threats to the life or to the person of a civilian as a consequence of violence generalized in case of weapon conflict -Evidence

**UN SOLICITANT DE PROTECȚIE SUBSIDIARĂ NU TREBUIE ÎN
MOD NECESAR SĂ DOVEDEASCĂ FAPTUL CĂ AMENINȚĂRILE ÎL
VIZEAZĂ ÎN MOD SPECIFIC CA URMARE A UNOR ELEMENTE PROPRII
SITUAȚIEI SALE, ÎN ȚARA SA DE ORIGINE**

Gradul de violență generalizată în țara de origine a solicitantului poate, în mod excepțional, să fie suficient pentru ca autoritățile competente să decidă că un

civil trimis în această țară ar fi expus unui risc real de a suferi amenințări grave și individuale

The level of generalised violence in the birth country of the subject can, exceptionally, be enough for the competent authorities to decide if a civilian sent in that country could be exposed to a real risk to suffer dangerous and individual threats.

Directiva 2004/83/CE⁵ are ca obiectiv principal, pe de o parte, să asigure aplicarea de către toate statele membre a unor criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.

La 13 decembrie 2006, soții Elgafaji au formulat cereri de eliberare a unor permise de ședere temporară în Țările de Jos, însoțite de elemente prin care urmăreau să dovedească riscul real la care ar fi fost expuși în cazul expulzării către țara lor de origine, în speță Irak. Prin Deciziile din 20 decembrie 2006, ministrul competent a refuzat să acorde permise de ședere temporară soților Elgafaji. Între altele, ministrul a considerat că soții Elgafaji nu dovediseră în mod satisfăcător împrejurările invocate și, ca urmare, nu demonstraseră existența riscului real privind amenințările grave și individuale la care pretindeau că sunt expuși în țara lor de origine.

Ca urmare a respingerii solicitărilor acestora, soții Elgafaji au introdus acțiuni la Rechtbank te 's-Gravenhage (Tribunalul din Haga), acțiuni pe care această instanță le-a admis. Raad van State (Consiliul de Stat, instanța administrativă supremă), sesizat în apel, a considerat că prevederile relevante din cadrul Directivei 2004/83/CE prezintă o serie de dificultăți de interpretare și a hotărât să adreseze Curții de Justiție două întrebări preliminare. Instanța de trimitere a urmărit să afle în special dacă dispozițiile pertinente ale directivei⁶ trebuie interpretate în sensul că existența unor amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei solicitantului de protecție subsidiară este supusă condiției ca acesta să facă dovada faptului că amenințările îl vizează în mod specific ca urmare a unor elemente proprii situației sale.

Curtea consideră că vătămarea definită în directivă ca fiind constituită din „amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei” solicitantului⁷ acoperă un risc de a suferi o vătămare mai general decât celelalte două tipuri de

---

⁵ Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO L 304, p. 12, rectificare în JO 2005, L 204, p. 24, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).

⁶ Articolul 15 litera (c) din directivă coroborat cu articolul 2 litera (e) din aceasta.

⁷ Articolul 15 litera (c) din directivă.

vătămări definite în directivă⁸, care acoperă situații în care solicitantul este expus în mod specific riscului de a suferi o vătămare de un anumit tip.

Astfel, în acest caz, sunt avute în vedere la modul mai general amenințări la adresa vieții sau a persoanei unui civil, iar nu violențe determinate. În plus, aceste amenințări sunt inerente unei situații generalizate de „conflict armat intern sau internațional”. În sfârșit, violența în cauză, aflată la originea acestor amenințări, este calificată drept „generalizată”, termen care implică faptul că se poate extinde asupra indivizilor indiferent de situația personală a acestora.

În această privință, Curtea arată că, cu cât solicitantul este mai în măsură să demonstreze că este afectat în mod specific, ca urmare a unor elemente proprii situației sale personale, cu atât mai redus va fi gradul de violență generalizată necesar pentru a putea beneficia de protecția subsidiară.

În plus, Curtea precizează că, în cadrul evaluării individuale a unei cereri de protecție subsidiară, se poate ține seama în special:

– de extinderea geografică a situației de violență generalizată, precum și de destinația precisă a solicitantului în cazul trimiterii către țara în cauză și

– după caz, de existența unui indiciu serios privind un risc real precum faptul că solicitantul a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul unor amenințări directe cu astfel de vătămări, cu excepția cazului în care există motive întemeiate de a crede că respectivele vătămări grave nu se vor mai repeta, indiciu în funcție de care exigența unei violențe generalizate, necesară pentru a putea beneficia de protecția subsidiară, poate avea un nivel mai scăzut.

Prin urmare, dispozițiile pertinente ale directivei trebuie interpretate în sensul că:

– existența unor amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei solicitantului de protecție subsidiară nu este supusă condiției ca acesta să facă dovada faptului că amenințările îl vizează în mod specific ca urmare a unor elemente proprii situației sale personale;

– în mod excepțional, existența unor astfel de amenințări poate fi considerată dovedită în cazul în care gradul de violență generalizată ce caracterizează conflictul armat aflat în curs de desfășurare, apreciat de autoritățile naționale competente sesizate cu o cerere de protecție subsidiară sau de instanțele din cadrul unui stat membru, atinge un nivel atât de ridicat, încât există motive serioase și întemeiate de a crede că un civil trimis în țara respectivă sau în regiunea în cauză ar fi expus, ca urmare a simplei sale prezențe în acest teritoriu, unui risc real de a suferi amenințări grave și individuale.

6. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din data de 10 martie 2009 în cauza C-345/06

Gottfried Heinrich

---

⁸ Articolul 15 literele (a) și (b) din directivă, în care sunt utilizați termenii „pedeapsa cu moartea”, „execuția”, precum și „tortura sau tratamentele sau pedepsele inumane sau degradante”.

*[Articolul 254 alineatul (2) CE - Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 -
Articolul 2 alineatul (3) - Regulamentul (CE) nr. 622/2003 - Siguranță aeriană -
Anexă - Lista articolelor interzise la bordul aeronavelor - Lipsa publicării - Forță
obligatorie]*

**O LISTĂ CARE CUPRINDE ARTICOLELE INTERZISE LA BORDUL
AVIOANELOR NU ESTE OPOZABILĂ PARTICULARILOR DACĂ NU ESTE
PUBLICATĂ**

*Un regulament comunitar nepublicat în Jurnalul Oficial al Uniunii
Europene nu are forță obligatorie în măsura în care acesta urmărește impunerea
unor obligații în sarcina particularilor*

*A communitary regulation unpublished in the Official Journal of the
European Union has no force when it tries to impose obligations to the private
persons*

Articolul 254 din Tratatul CE dispune că regulamentele se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

În 2002, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Regulamentul nr. 2320/2002 privind siguranța aeriană⁹. Anexa la acest regulament prevedea standardele de bază comune privind măsurile de siguranță aeriană. Printre altele, aceasta stabilea în mod general lista articolelor interzise la bordul unui avion, printre care figurau „[o]biecte[le] contondente: băte, ciomege, băte de baseball sau alte instrumente asemănătoare”. De asemenea, regulamentul dispunea că anumite măsuri nu se publică, ci doar se pun la dispoziția autorităților competente. Acest regulament și anexa sa au fost publicate.

În aprilie 2003, Comisia a adoptat Regulamentul nr. 622/2003¹⁰ de punere în aplicare a Regulamentului nr. 2320/2002. Măsurile de punere în aplicare au fost stabilite într-o anexă. Această anexă, modificată în 2004¹¹, nu a fost niciodată publicată, deși regulamentul de modificare subliniază, în considerentele acestuia, necesitatea ca pasagerii să fie clar informați cu privire la regulile privind articolele interzise.

La 25 septembrie 2005, domnul Gottfried Heinrich a fost reținut la controlul de securitate de pe Aeroportul Viena-Schwechat pentru motivul că bagajul de mână al acestuia conținea rachete de tenis, considerate articole interzise de regulamentele comunitare. Cu toate acestea, domnul Gottfried Heinrich a urcat la bordul aeronavei cu rachetele de tenis în bagajul de mână. Ulterior, agenții de securitate i-au solicitat să părăsească avionul.

---

⁹ Regulamentul (CE) nr. 2320/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2002 de instituire a unor norme comune în domeniul siguranței aviației civile (JO L 355, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 11, p. 51).

¹⁰ Regulamentul (CE) nr. 622/2003 al Comisiei din 4 aprilie 2003 de stabilire a măsurilor de aplicare a standardelor comune de bază privind siguranța aeriană (JO L 89, p. 9, Ediție specială, 07/vol. 11, p. 103).

¹¹ Regulamentul (CE) nr. 68/2004 al Comisiei din 15 ianuarie 2004 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 622/2003 de stabilire a măsurilor de aplicare a standardelor comune de bază privind siguranța aeriană (JO L 10, p. 14, Ediție specială, 07/vol. 16, p. 3).

Domnul Heinrich a formulat o acțiune la Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich (Camera Administrativă Independentă pentru Landul Austria Inferioară), solicitând acestei instanțe să constate că măsurile luate împotriva sa au fost ilegale. Instanța austriacă a întrebat Curtea de Justiție dacă regulamentele sau părțile din acestea care nu au fost publicate în Jurnalul Oficial pot avea totuși forță obligatorie.

Curtea amintește că din articolul 254 CE rezultă că un regulament poate produce efecte juridice numai dacă a fost publicat în Jurnalul Oficial. În plus, un act care emană de la o instituție comunitară nu poate fi opozabil particularilor înainte ca aceștia să aibă posibilitatea de a lua cunoștință de acest act printr-o publicare conformă cerințelor legale în Jurnalul Oficial. Aceleași principii se impun și în privința măsurilor naționale care pun în executare o reglementare comunitară.

Curtea arată că Regulamentul nr. 2320/2002 urmărește să impună obligații în sarcina particularilor în măsura în care prin acesta se interzice introducerea anumitor articole la bordul avioanelor, definite în mod general într-o listă anexată acestui regulament.

Întrucât anexa la Regulamentul 622/2003 nu a fost publicată, Curtea se află în imposibilitatea de a statua dacă aceasta privește și lista articolelor interzise și dacă impune obligații și în sarcina particularilor. Cu toate acestea, nu este exclus ca aceasta să fie situația. Faptul că regulamentul de modificare a Regulamentului nr. 622/2003 precizează în preambul că este necesar să se stabilească o listă armonizată, accesibilă publicului, care să indice separat articolele interzise, implică faptul că lista anexată la Regulamentul nr. 2320/2002 a făcut efectiv obiectul unor modificări. În orice caz, eventualele modificări ale listei articolelor interzise nu au fost publicate în Jurnalul Oficial.

În continuare, Curtea constată că lista articolelor interzise nu se încadrează în niciuna dintre categoriile de măsuri și de informații care sunt calificate drept confidențiale și care nu se publică în temeiul Regulamentului 2320/2002. Astfel, Comisia nu putea să aplice regimul de confidențialitate măsurilor de adaptare a listei. Rezultă că, în cazul în care Regulamentul nr. 622/2003 ar prevedea în mod efectiv adaptări ale acestei liste de articole interzise, acesta ar fi, în această măsură, lipsit de validitate.

Curtea concluzionează că anexa la Regulamentul nr. 622/2003 nu are forță obligatorie în măsura în care urmărește să instituie obligații în sarcina particularilor.

7. Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din data de 26 martie 2009 în cauza C-559/07

Comisia / Grecia

(Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Politică socială – Articolul 141 CE – Egalitate de remunerare între lucrătorii de sex masculin și cei de sex feminin – Sistem național de pensii civile și militare – Diferență de

tratament în ceea ce privește vârsta de pensionare și perioada minimă de serviciu necesară – Justificare– Lipsă)

DIFERENȚELE ÎNTRE SEXE PREVĂZUTE PENTRU VÂRSTA DE PENSIONARE ȘI PENTRU PERIOADA MINIMĂ DE SERVICIU CERUTĂ DE SISTEMUL ELEN DE PENSII CIVILE ȘI MILITARE SUNT INCOMPATIBILE CU DREPTUL COMUNITAR

Aceste norme se limitează să acorde femeilor, în special mamelor, condiții mai favorabile decât cele aplicabile bărbaților, fără a remedia problemele pe care acestea le întâmpină în cursul carierei lor profesionale

These norms limit to grant womens, especially mothers, more favorable conditions than those granted for men, without ameliorating the problems from their professional career

Articolul 141 CE interzice orice discriminare în ceea ce privește remunerarea între lucrătorii de sex masculin și cei de sex feminin, indiferent care ar fi mecanismul care determină această inegalitate.

Comisia a solicitat Curții de Justiție să constate că dispozițiile Codului elen al pensiilor civile și militare care prevăd diferențe între lucrătorii de sex masculin și cei de sex feminin în ceea ce privește vârsta de pensionare și perioada minimă de serviciu necesară încalcă principiul egalității de tratament. Comisia consideră că acest sistem impune condiții de pensionare mai puțin favorabile pentru bărbați decât pentru femei.

Grecia nu a contestat diferențele de tratament, dar a susținut că sistemul de pensii elen, în calitate de sistem legal de asigurări sociale, nu ar intra în domeniul de aplicare al tratatului, ci ar cădea sub incidența Directivei 79/7¹². În orice caz, aceste diferențe ar corespunde rolului social al bărbaților și, respectiv, al femeilor și ar constitui măsuri de compensare a dezavantajelor suportate de femei din cauza duratei mai scurte a vieții profesionale a acestora.

Curtea amintește, înainte de toate, că, potrivit Tratatului CE, fiecare stat membru asigură aplicarea principiului egalității de remunerare între lucrătorii de sex masculin și cei de sex feminin, pentru aceeași muncă. Prin „remunerație” se înțelege salariul, precum și toate celelalte drepturi plătite, direct sau indirect, în numerar sau în natură, de către angajator lucrătorului pentru munca prestată. Noțiunea de remunerație nu include sistemele de asigurări sociale reglementate în mod direct prin lege, ci prestațiile acordate în temeiul unui sistem de pensii, care depinde, în esență, de locul de muncă ocupat.

Aceasta subliniază că, printre criteriile reținute de jurisprudența Curții pentru calificarea unei pensii pentru limită de vârstă drept „remunerație”, numai criteriul muncii prestate (faptul că pensia este plătită lucrătorului în baza raportului

---

¹² Directiva 79/7/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1978 privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale (JO L6, p. 24, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 192), care permite statelor membre să excludă stabilirea vârstei de pensionare din domeniul său de aplicare.

de muncă cu fostul său angajator) poate avea un caracter determinant, modalitățile de finanțare și de gestionare a sistemului neconstituind elemente decisive.

Curtea constată că pensia plătită în temeiul codului elen îndeplinește cele trei criterii elaborate de jurisprudența Curții care permit calificarea acesteia drept "remunerație" în sensul tratatului:

- aceasta este plătită unui grup de lucrători larg și diversificat care – chiar dacă este format din categorii heteroclite de funcționari, având sarcini și raporturi de muncă total diferite – se distinge prin caracteristici proprii determinate de raportul de muncă cu statul sau cu alți angajatori publici;
- aceasta este calculată în funcție de durata serviciului îndeplinit;
- aceasta este calculată pe baza ultimului salariu.

În continuare, Curtea subliniază că, pentru acordarea unei pensii pentru limită de vârstă plătite în raport cu munca prestată, stabilirea de condiții privind vârsta și perioadele de serviciu minime necesare, diferite în funcție de sex, pentru lucrători care se află în situații identice sau comparabile, este contrară principiului egalității de tratament.

Acest principiu nu împiedică un stat membru să aplice măsuri care să prevadă avantaje specifice menite să faciliteze exercitarea unei activități profesionale de către sexul mai slab reprezentat, ori să prevină sau să compenseze anumite dezavantaje în cariera profesională. Astfel de măsuri naționale trebuie, în orice caz, să contribuie la a ajuta femeile să își desfășoare viața profesională în condiții de egalitate cu bărbații.

Or, Curtea constată că dispozițiile Codului elen al pensiilor civile și militare nu sunt de natură să compenseze dezavantajele la care sunt expuse carierele funcționarilor și ale militarilor de sex feminin, ajutându-le în viața profesională.